

RIEŠI ODPUSTENIE PROBLÉM HRIECHU?

422/2016

www.inky.sk

17. 1. 2016

Čo dokáže odpustenie? – hriech ako objektívny problém – presahujúce riešenie – dopad na milosrdenstvo – odpustky

Dnešné evanjelium¹ nám dáva nádhernú ilustráciu toho, ako medzi sebou súvisia hriech, odpustenie a milosrdenstvo, aká je ich povaha a kde sú ich prípadné hranice. Poďme si ho vypočúť:

„Na tretí deň bola v Káne Galilejskej svadba. Bola tam aj Ježišova matka. ² Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. ³ Keď sa minulo víno, povedala Ježišovi jeho matka: „Nemajú vína.“ ⁴ Ježiš jej odpovedal: „Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.“ ⁵ Jeho matka povedala obsluhujúcim: „Urobte všetko, čo vám povie!“ ⁶ Stálo tam šesť kamenných nádob na vodu, ktoré slúžili na očisťovanie, ako bolo zvykom u Židov, každá na dve až tri miery. ⁷ Ježiš im povedal: „Naplňte nádoby vodou!“ A naplnili ich až po okraj. ⁸ Potom im povedal: „Teraz načrite a zaneste starejšiemu!“ A oni zanesli. ⁹ Keď starejší ochutnal vodu premenenú na víno - on nevedel, skade je, ale obsluhujúci, čo načierali vodu, to vedeli -, zavolať si ženicha ¹⁰ a vravel mu: „Každý človek podáva najprv dobré víno a horšie až potom, keď si hostia upili. Ty si zachoval dobré víno až doteraz.““ (Jn 2,1-10 SSV) A teraz si ho poďme rozobrať!

„**NEMAJÚ VÍNO**“. Toto je symbol **hriechu**. Hriech je objektívny stav. Objektívny stav, v ktorom nám „chýba víno“ Božieho života. Nie sme ako Boh. Nežijeme ako Boh. Následne sa s Bohom míňame a nemáme s Ním spoločenstvo. A preto ani nie sme blažení ako Boh, pretože Božia blaženosť Neba pramení v tom, čím Boh je a čo žije v kruhu Trojice. A my, pretože to nežijeme, ani tým nie sme, nič z toho nemáme. Nie sme preto v Nebi, ale ostávame vo svete, čiže v Pekle (ktorého je svet časťou predsieňou). Sme zatratení – čiže stratení a odtrhnutí od Božej prítomnosti.

Je možné tento objektívny stav popierať. Napríklad ženích v príbehu by sa mohol snažiť ostatných presvedčiť, že tá voda je v skutočnosti víno, dokonca také nejaké zvláštne, fajnové a veľmi drahé víno, čo ako voda chutí, ale inak je to víno. A hostia, ak by na to mali nejaký záhadný dôvod, by sa mohli k tejto hre pridať a hovoriť si: „Ej, ale je to dobré víno! Ani nám do hláv nelezie, stále sme triezvi... dá sa ho popiť koľko len chceš, úžasné... a máme ho neobmedzene veľa, stačí z potoka načrieť...“ Ale nič by to nezmenilo na tom, že je to voda, nič viac, než voda a bodka. Žiadne reči a žiadne pretvarovanie sa z nej víno neurobia.

Podobne môžeme popierať náš hriech, tváriť sa, že sme v pohode, dokonca ho vychvaľovať ako „moderný výdobytok“ sveta, ktorý sa „liberalizuje“ a „oslobodzuje z pút obmedzujúcej morálky“ a speje k vyšším „toleranciam“, kde viac niet ani dobra, ani zla, všetko si je rovné a rovnaké – ale nič to nezmení na fakte, že žijeme hriech a tento hriech spôsobuje, že naše životy, naše spoločnosti nefungujú, ako by mali a výsledkom je, že namiesto radosti a blaženosti Neba zažívame stále viac agóniu, bolesť a utrpenie Pekla.

TREST ZA HRIECH? Iste, hostia by sa mohli nahnevať. Mohli by ženíchovi vynadať: „Ty skupáň jeden, pozri, aké dary sme ti priniesli a ty na nás zgrlíš na víne?“ Mohli by sa rozhodnúť ženicha vytrestať: „Tak keď ty takto, tak my ideme preč... a dary si berieme so sebou! A už nám ani nevolaj, skončili sme s tebou!“ – a nahnevani odísť. A svadba by sa zmenila na trapas, tragédiu,

namiesto radosti hnev a plač, namiesto spevu a tanca krik a bitka...

Podobne aj v prípade nášho hriechu môžeme hľadiť na Boha a pýtať sa: Bude sa Boh za toto všetko mstiť? Bude trestať? Máme čakať nejakú odplatu za to všetko, čo sme porobili?²

ODPUSTENIE? No, ženích môže skrúšene a veľmi úprimne vyznať: „Nie, nemáme víno. Moja vína, moja preveľká vína, podcenil som to, skúpy som bol, celé som to zoral, odpustite mi, prosím...“ A hostia by mu mohli povedať: „No tak, už sa s tým netráp, my sa na teba nehneváme, odpúšťame ti, tak budeme ďalej sedieť pri vode, čo už...“

Rieši nejaký toto odpustenie – teda prijatie situácie takej, aká je – niečo? Isteže hej. Ženích sa vyhne trestu v podobe hnevu a „odplaty“ hostí, zažehná sa trapas. Ale voda je stále vodou a vínom sa nestala ani náhodou.

Podobne je to s Božím odpustením. Boh nás v akte odpustenia prijíma takých, akí sme. Netrestá. Nepomstí sa. V tomto smere si môžeme s úľavou vydýchnuť a povedať si: „No, chválabohu, že ten Boh to pochopil a že nás nestihne svojim hnevom a pomstou. Od tohto sme sa teda vďaka Božiemu odpusteniu zachránili!“

Tu niektorí bratia protestanti končia. Hovoria si: Ja som si úprimne priznal svoj hriech, vyznal som ho Bohu... Boh mi ho odpustil... tak už som zachránený! Veď Peklo je Boží trest za hriechy, ale ak mi Boh odpustil, už sa nemusím báť Pekla! Som spasený človek!

Ale Peklo nie je Božia pomsta za hriechy človeka. Peklo je objektívnym a nevyhnutným následkom rovnako objektívneho stavu hriechu, v ktorom žijeme. A či už hriešnika potrestáte, alebo mu odpustíte a prijmete ho takého, aký je, kým hriech reálne nezanechá, stále je a ostáva hriešnikom. *Je to podobné tomu, ako keď sa Váš syn v škole neučí a nosí domov päťky. Môžete sa na neho hnevať a trestať ho za to. Môžete mu odpustiť a prijať ho takého, aký je: „No dobre, ty môj hlupáček, tak si lajdák, tak ťa máme radi aj ako lajdák, poď, daj si koláčik...“ Ale nič to nezmení na fakte, že lajdákom je, že na konci roka prepadne a že na vysnívanú kariéru pilota môže už teraz pokojne zabudnúť... Platí to všeobecne. Pre hriech naše životy stále nefungujú. Stále nie sme blažení. Stále nežijeme v Nebi, stále nie sme ponorení do Života Trojice. Stále ostávame v Pekle. Bolo nám odpustené, ale ešte stále sme v Pekle.*

A tu nastupuje **MILOSRDENSTVO**. Odpustenie je jeho predpokladom, bez odpustenia niet milosrdenstva. Ale samo odpustenie nestačí. *Presne ako v príklade s našim lajdákom: odpustili ste mu, ale jeho sny sú stále v troskách, na konci roka prepadne a jeho život stále nefunguje tak, ako by mal...*

A preto u Boha po odpustení nastupuje milosrdenstvo. V príbehu Ježiš prijíma ženích takého, aký je, aj so všetkou biedou a trápnu situáciou, do ktorej sa dostal. Ak by to neurobil, tak by možno povedal: „Tak mu treba, mal sa postarať lepšie, nech si trpí! Aspoň sa do budúcnosti poučí!“ Ale Ježiš mu odpúšťa. Prijíma ho takého, aký je. A potom – na Máriin príhovor – sa rozhoduje

¹ 2. cezročná nedeľa v roku C

² porov. minulé úvaha č. 421

byť milosrdný. Čiže stáť pri ňom. Byť mu verný³. A pomôcť mu vyriešiť tento problém. Odstrániť ho. A na konci tohto aktu Kristovho milosrdenstva je zhruba 240 litrov prvotriedneho vína a zachránená svadba!

Presne takto to funguje aj s hriechom. Božie milosrdenstvo je to, ktoré nastupuje po Božom odpustení a v ktorom Boh hovorí: „Hľa, človek je môj tvor, môj obraz, môj *blížny!* Nenechám ho tak! Ostanem mu verný, neopustím ho. Urobím všetko preto, aby som ho z jeho hriechu dostal, vyslobodil, zachránil a priviedol späť, domov, do Neba, k sebe!“ Znova si pomeňme na geniálny text, ktorým Pavol oba tieto Božie kroky, odpustenie aj milosrdenstvo, vyjadruje: „*Ved' Kristus zomrel v určenom čase za bezbožných, keď sme boli ešte bezmocní.* ⁷ *Sotvako zomrie za spravodlivého; hoci za dobrého by sa azda niekto odhodlal umrieť.* ⁸ *Ale Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici.* ⁹ *Tým skôr sa teda skrze neho zachránime od hnevu teraz, keď sme už ospravedlnení jeho krvou!* ¹⁰ *Lebo ak sme boli zmierení s Bohom smrťou jeho Syna vtedy, keď sme boli nepriateľmi, tým skôr už ako zmierení budeme spasení jeho životom“* (Rim 5,6-10 SSV)

- My sme na začiatku zločinci, hriešnici, nepriatelia. Ale Boh nám odpúšťa. Nekladie si žiadne podmienky, namiesto toho nás prijíma takých, akí sme, ako hriešnikov: „*Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov“* (Mt 9,13 SSV)

- A potom – verný vo svojom milosrdenstve – poslať svojho Syna, aby nás zachránil, vyľúčil z hriechu a priviedol naspäť, domov!

NAPLNĚTE NÁDOBY VODOU! Ježiš odstraňuje problém chýbajúceho vína. Ale nie bez ľudí. Bez ich spolupráce to nejde. Ak nenanosia vodu, nemá Ježiš čo premeniť. Oni ale poslúchnu. Urobia, čo je v ich silách a čo im Ježiš nariadil. A On potom dopĺňa to, čo je nad ich sily: premieňa vodu na víno.

Ani odstránenie hriechu nie je viac možné bez našej spolupráce. Ak by bolo, Boh by ho dávno vykonal „zhora“, z Neba a neunúval by sa s ničím ostatným. Ale bez nás odstránenie hriechu možné nie je. To preto, lebo hriech znamená, že „*ľudia milovali tmu viac ako svetlo“* (Jn 3,19 SSV). A cieľom je, aby sa títo ľudia rozhodli zhodiť skutky tmy i lásku k tme (Rim 13,12) a rozhodli sa po vzore Trojjediného „*milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou“* (Dt 6,5 SSV). Lásku je ale slobodný akt človeka. Nemôže byť nariadená, prikázaná, nanútená, nič podobné. S Božou pomocou, v sile Ducha Svätého a Božej milosti, ale nakoniec to musí byť človek, ktorý sa rozhodne pre túto zmenu. Človek, ktorý sa rozhodne „*odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy,* ²³ *a obnovovať sa duchovne premenou zmysľania,* ²⁴ *obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti“* (Ef 4,22-24 SSV) A bez tohto rozhodnutia to nijakovsky nejde a ani ísť nemôže. Preto Ježiš, ako hovorí Písmo, „*prišiel do Galiley a hlásal Božie evanjelium.* ¹⁵ *Hovoril: „Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kľakajte sa a verte evanjeliu!“*“ (Mk 1,14-15 SSV). Volal, pozýval, zaprisahával ľudí, aby sa obrátili a aby tento krok urobili – pretože bez neho zostanú a zomrú vo svojich hriechoch (Lk 13,3; Jn 8,24). Napriek Božiemu odpusteniu, napriek Jeho milosrdenstvu ostanú zatratení v Pekle...

AK SI TO ZHRNIEME:

Hriech je objektívny stav, v ktorom nie sme ako Boh, nežijeme ako Boh a preto ani nemáme spoločenstvo a jednotu s Bohom.

Hriech plodí Peklo. Peklo je tiež objektívny stav a následok hriechu. Spočíva v tom, že práve kvôli hriechu nie sme blažení

ako Boh, naše životy nefungujú, prežívame sklamanie, bolesť, utrpenie, zúfalstvo, prázdnotu,... Kým sme v hriechu, sme v Pekle.

Boh nám odpúšťa. Prijíma nás takých, akí sme, miluje nás takých, akí sme – ako hriešnikov. Nepomstí sa, netrestá nás. To ale nič nemení na fakte, že stále sme hriešnici, stále sme v hriechu a stále sme v Pekle. Odpustenie samo nás síce zachraňuje pred možným trestom a pomstou Boha, ale nezachraňuje nás od Pekla.

Božie odpustenie však otvorilo priestor pre Božie milosrdenstvo. Boh sa rozhodol, že – aj keď sme nepriatelia a hriešnici – On nám bude a ostane verný a urobí všetko preto, aby nás z Pekla nášho hriechu zachránil a uzdravil náš pokafraný, nefungujúci život a priviedol nás späť, domov, do vlasti, ktorou je Nebo. Preto poslal svojho Syna, aby toto dielo záchrany uskutočnil, neľutujúc námahu ani cenu ani obeť⁴. A zoslal Ducha Svätého a ustanovil Cirkve, aby v jej spoločenstve a silou jej sviatostí sme mohli byť uzdravení a spasení z Pekla.

Z našej strany je na to nevyhnutné, aby sme sa „*zriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a žili v tomto veku triezvo, spravodlivo a nábožne,* ¹³ *a tak očakávali blahoslavenú nádej a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista,* ¹⁴ *ktorý vydal za nás seba samého, aby nás vykúpil z každej neprávosti a očistil si vlastný ľud, horlivý v dobrých skutkoch“* (Tit 2,12-14 SSV). Alebo inak: aby sme prestali milovať tmu a zamilovali si Svetlo celým svojim bytím.

Ak takto, podopretí Božou láskou a Božou milosťou (2Kor 3,18), zanecháme svoj hriech, ostáva ešte posledná vec: uzdraviť aj jeho následky, rany, ktoré v nás zanechal, závislosti, ktorými nás spútal (porov. 1Pt 1,24; Zjv 22,2; Jer 33,6 a pod.)...

Všetko toto v sebe spájajú **ODPUSTKY** tohto jubilejného roku: „*Odpustky sú odpustením časného trestu za hriechy pred Bohom, ktorých vina už bola odpustená“* (KKC 1471). „*Na získanie úplných odpustkov treba vykonať dobrý skutok obdarený úplnými odpustkami a splniť tri nasledujúce podmienky: sviatostnú spoveď, sväté prijímanie a modlitbu na úmysel Svätého Otca. Okrem toho sa vylučuje akákoľvek trvalá záľuba k akémukoľvek hriechu, aj k ľahkému.*“ (Indulgentiarum doctrina). Všimli sme si?

- Najprv musíme hriech skutočne zanechať, zrieknuť sa akejkolvek lásky, ba čo i len náklonnosti, či záľuby v ňom. Deje sa tak v akte pokánia, zavŕšenom vo sviatosti pokánia, v ktorom sa rozhodujeme pre „*radikálne preorientovanie celého života, návrat, obrátenie celého nášho srdca k Bohu, skoncovanie s hriechom, zavrhnutie zla spolu s odporom ku zlým skutkom, ktorých sme sa dopustili“* (KKC 1431).

- Potom si musím zamilovať Boha a rozhodnúť sa v tejto láske „*zmeniť život s nádejou na Božie milosrdenstvo a s dôverou v pomoc jeho milosti“* (KKC 1431) – a onen „*skutok obdarený úplnými odpustkami“* je len vonkajším vyjadrením tohto vnútorného postoja obrátenia a lásky k Bohu. Tým sa s pomocou Božej milosti vyslobodzujeme z „*večného trestu“* za hriech, ktorý nie je nijakou formou „*pomsty, ktorú Boh ukladá zvonku“*, ale je to následok, ktorý „*vyplýva zo samej povahy hriechu“* (oboje KKC 1472). Bez tohto postoja vnútorného obrátenia by *odpustkový skutok* sám osebe nebol ničím a žiadne odpustky by nijako nesprostredkoval.

- A nakoniec nás Božia milosť, udeľovaná a rozdávaná Kristom v Cirkvi prostredníctvom daru odpustkov, uzdravuje aj od „*časných trestov“* – čiže práve od tých rán, následkov, spútání, závislostí a všetkých ostatných následkov hriechu.

³ porov. úvaha č. 420

⁴ porov. úvaha 401